

STUDIUL NEVOILOR DE FORMARE PROFESIONALĂ A PERSONALULUI BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU”

*Nelly ȚURCAN, dr. hab., prof. univ.,
șefa Campusului Competențelor al BM*

Rezumat: Lucrarea prezintă rezultatele sondajului care a avut ca scop investigarea nevoilor de formare profesională continuă ale personalului de specialitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Pentru cercetare, a fost folosită metoda anchetei pe bază de chestionar. Populația studiului a fost compusă din tot personalul de specialitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, iar eșantionul a constituit 32,5% din personalul de specialitate al bibliotecii. Constatările majore arată că bibliotecarii acceptă diverse forme de instruire: online, față în față și mixte, iar necesitățile de instruire ale personalului Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” sunt variate și țin de tehnologii informaționale (74,1%), servicii pentru diverse categorii de utilizatori (40,5% – 50%), resurse informaționale (47,4%), management de bibliotecă (43,1%), învățare/cercetare/comunicare (50%), bazele biblioteconomiei (19%). Rezultatele acestui studiu au implicații pentru planificarea și implementarea dezvoltării profesionale continue la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

Cuvinte-cheie: nevoii de formare profesională continuă, sondaj, dezvoltarea profesională a bibliotecarilor, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

Abstract: The paper presents the results of the survey which aimed to investigate the continuing professional training needs of the professional staff of the “B.P. Hasdeu” Municipal Library. The population of the study was composed of all the professional staff of the “B.P. Hasdeu” Municipal Library, and the sample constituted 32.5% of the library’s professional staff. Major findings show that librarians accept various forms of training: online, face-to-face and mixed, and the training needs of the “B.P. Hasdeu” Municipal Library staff are varied and related to information technologies (74.1%), services for various users’ categories (40.5% – 50%), information resources (47.4%), library management (43.1%), learning/research/communication (50%), basics of librarianship (19%). The results of this study have implications for the planning and implementation of continuous professional development at the “B.P. Hasdeu” Municipal Library.

Keywords: continuous professional training needs, survey, professional development of librarians, “B.P. Hasdeu” Municipal Library.

INTRODUCERE

În calitate de instituție socială, biblioteca este întotdeauna implicată în dezvoltarea și progresul oamenilor, a comunității, precum și a întregii societăți. Bibliotecile oferă acces utilizatorilor la colecțiile bibliotecii pentru a le satisface nevoile de informare. Pe lângă împrumutul de documente, furnizarea de resurse informaționale sau produse informaționale proprii, bibliotecile oferă membrilor comunității, de asemenea, diverse servicii.

Calitatea serviciilor oferite publicului de către bibliotecile și instituțiile infodocumentare depinde de experiența și competența personalului. Schimbarea constantă a nevoilor membrilor comunității și a societății, schimbarea tehnologiilor și creșterea volumului cunoștințelor profesionale necesită ca personalul de specialitate din biblioteci să își extindă în mod continuu nivelul de cunoștințe și să își actualizeze abilitățile profesionale.

Formarea profesională continuă (FPC) este o obligație pe tot parcursul carierei pentru profesioniștii din domeniul biblioteconomiei și științei informării. Această idee este desprinsă și din *Manifestul Bibliotecilor Publice al IFLA/UNESCO* (1994) în care se menționează: „Bibliotecarul este un intermediar activ între utilizatori și sursele de informare. Educația profesională continuă a bibliotecarului este indispensabilă pentru asigurarea celor mai bune servicii de bibliotecă” [1].

FPC este recunoscută ca un instrument pentru actualizarea și extinderea cunoștințelor și abilităților. FPC pentru personalul de specialitate se bazează pe mai mulți factori, inclusiv, pe evoluțiile rapide în tehnologia informației și comunicațiilor, pe discrepanța dintre pregătirea anterioară și practica biblioteconomică etc.

O bibliotecă publică teritorială este o instituție care susține comunitatea, facilitează învățarea, răspunde nevoilor de lectură, cercetare, educație, dezvoltare profesională, comunicare, culturizare și alte nevoi ale comunității locale. Buna funcționare a unei biblioteci publice teritoriale are nevoie de un personal bine instruit, eficient și dedicat. Pentru administrarea și organizarea cu succes a bibliotecii, este nevoie de personal profesionist și instruit. Toate bibliotecile își propun să aibă personalul eficient pentru a oferi servicii bune comunității, pe care speră să o servească, indiferent dacă utilizatorii folosesc o bibliotecă publică universitară, școlară, publică teritorială sau o bibliotecă privată.

Deci, resursele umane joacă un rol semnificativ în succesul oricărei organizații, deoarece oamenii sunt cheia funcționării eficiente a oricărei organizații. Succesul sau eșecul organizației depinde de dezvoltarea angajaților și de dezvoltarea competențelor acestora în conformitate cu fișele postului. Instruirea este procesul de îmbunătățire a cunoștințelor și abilităților personalului bibliotecii.

Este important să ținem cont că, într-o bibliotecă eficientă și inovatoare, instruirea nu se va opri niciodată. Mai degrabă, ar trebui să fie un proces continuu pentru a menține competențele personalului permanent actualizate, iar personalul de specialitate să fie conștient de inovațiile și schimbările din domeniul biblioteconomiei și științei informării. Sistemele și rețelele de biblioteci nu rămân statice, permanent se discută și se adoptă idei noi. De asemenea, au loc schimbări de strategii și politici în domeniul infodocumentar atât la nivel de țară, cât și la nivel de fiecare bibliotecă. Prin urmare, instruirea ar trebui să aibă ca scop menținerea tuturor angajaților la curent cu orice se întâmplă în domeniul de activitate, precum și în bibliotecă.

În prezent, sarcinile bibliotecarilor și a personalului bibliotecii s-au extins, s-au adăugat responsabilități care decurg din diverse nevoi ale utilizatorilor bibliotecii. Bibliotecarii trebuie să fie deschiși acestor provocări din partea utilizatorilor pentru a răspunde la întrebările, solicitările acestora, precum și să știe cum să satisfacă nevoile de informare ale utilizatorilor.

În *Liniile directoare IFLA pentru dezvoltarea profesională continuă: principii și cele mai bune practici (IFLA Guidelines for Continuing Professional Development: Principles and Best Practices)* se atrage atenția că biblioteca individuală și profesionistul în informare sunt, în primul rând, responsabili pentru elaborarea traseului de dezvoltare continuă, care contribuie la îmbunătățirea constantă a cunoștințelor și abilităților profesionale [2].

De asemenea, în acest Ghid se menționează că angajatorii personalului de specialitate din biblioteci, care sunt responsabili pentru implementarea programelor de formare continuă și promovarea educației continue, au la dispoziție diverse metode de identificare a nevoilor de formare profesională, cum ar fi: numirea unui angajat cu experiența și cunoștințele necesare în calitate de curator al programelor de dezvoltare a personalului; evaluarea nevoilor prin analiza datelor din diferite surse (sondaje, interviuri, analiza

performanțelor etc.); evaluarea activităților de formare; evaluarea periodică a rezultatelor implementării programelor de instruire.

În aceste circumstanțe, calea principală a evoluției profesionale a bibliotecarilor din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM) constă în formarea profesională continuă pe parcursul carierei profesionale.

Cu scopul planificării activităților educaționale relevante pentru anul 2021, s-a realizat un studiu al nevoilor de formare profesională a personalului de specialitate din cadrul BM.

METODOLOGIA CERCETĂRII

Studiul nevoilor de formare profesională a fost realizat la inițiativa secției „Centrul de Formare Continuă” (Campusul Competențelor) din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Cercetarea a avut drept scop cunoașterea nevoilor de formare profesională continuă a personalului de specialitate din cadrul instituției. Opiniile și sugestiile respondenților exprimate în sondaj sunt necesare pentru elaborarea și implementarea programelor relevante de formare profesională continuă în cadrul BM.

Pentru cercetare a fost folosită eșantionarea nealeatorie pe bază de voluntariat, chestionarul fiind completat de bibliotecarii care s-au oferit să răspundă la întrebările din chestionar.

La 1 ianuarie 2020, numărul scriptic al personalului BM „B.P. Hasdeu” a constituit 425 de persoane, dintre care 357 de persoane (84%) – personal de specialitate.

Sondajul a fost realizat în perioada 3-15 decembrie 2020 pe un eșantion de 116 de respondenți, ceea ce reprezintă 32,5% din personalul de specialitate al BM.

În calitate de instrument de colectare a datelor a fost utilizat un chestionar online: <https://forms.gle/RjkkPoSQsTno9Yfh9>.

Respondenții au fost rugați să ofere răspunsuri la nouă întrebări închise și o întrebare deschisă. Participanții la sondaj au fost rugați să selecteze variantele de răspuns care corespund cu opiniile lor. În același timp, respondenții au avut posibilitatea să ofere propriul răspuns la întrebare.

REZULTATE

Rezultatele sondajului au oferit informații esențiale asupra peisajului nevoilor de dezvoltare profesională actuală a personalului de specialitate al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Răspunsurile la întrebarea privind formele de instruire preferate au confirmat că bibliotecarii BM au o atitudine pozitivă față de diverse formate de instruire (Figura 1). Cu toate acestea, putem evidenția trei opinii care au fost susținute de un număr mai mare de respondenți:

- 1) 62 de respondenți (53,4%) optează pentru webinare interactive live, dar numai pentru anumite teme;
- 2) 60 de respondenți (51,7%) preferă instruirea față în față la Centrul de Formare Continuă pentru Bibliotecari al BM (CFCB);
- 3) 56 respondenți (48,3%) ar dori să se organizeze instruirii față în față la biblioteca/filiala în care activează.

Analiza comparativă a opiniilor a scos în evidență că mai mulți bibliotecari din cadrul BM nu preferă să învețe utilizând cursuri online de autoinstruire (11,2% – 13 respondenți) și să participe la cursuri față în față la o altă bibliotecă decât BM (13,8% – 16 respondenți).

În ceea ce privește subiectele de instruire care ar interesa sau sunt necesare pentru responsabilitățile profesionale curente, bibliotecarii BM au specificat mai multe teme pentru activități de formare profesională continuă (Figura 2).

Răspunsul la această întrebare a permis selectarea variantelor multiple de răspuns. Potrivit rezultatelor studiului, marea majoritate (74,1% – 86 de respondenți) optează pentru instruirea în *Tehnologii informaționale*. Alte două subiecte pentru care a optat o jumătate din bibliotecarii participanți la sondaj au fost: *Servicii*

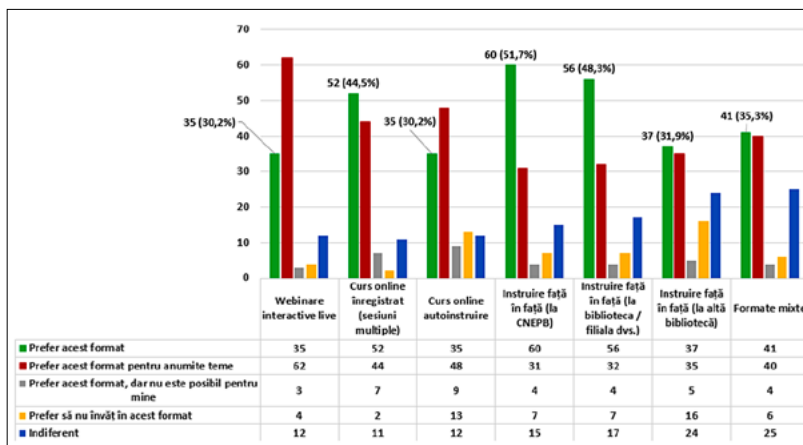

Fig. 1. Forme de instruire preferate de bibliotecarii Bibliotecii Municipale

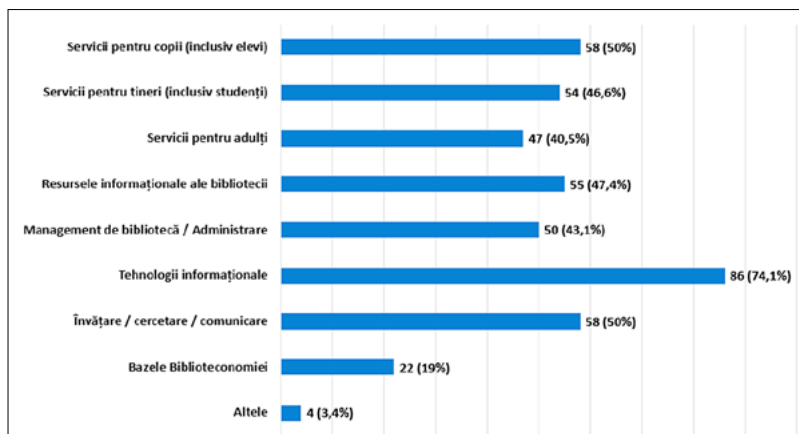

Fig. 2. Subiecte de instruire necesare pentru responsabilitățile profesionale curente pentru copii (inclusiv elevi) și Învățare/cercetare/comunicare. Astfel, pentru organizarea instruirilor la aceste subiecte s-au pronunțat câte 50% de respondenți (58 de persoane).

De asemenea, destul de mulți bibliotecari solicită formarea continuă pe subiecte legate de colecțiile și *Resursele informaționale ale bibliotecii* (47,4%), precum și de *Management de bibliotecă / Administrare* (43,1%).

Atragem atenția că subiectele ce țin de prestarea serviciilor pentru diferite categorii de utilizatori sunt solicitate atât pentru a diversifica serviciile oferite de BM, cât și pentru a dezvolta competențe în implementarea serviciilor în cadrul BM. Astfel, bibliotecarii BM solicită participarea la activități de instruire continuă în anul 2021 pe subiecte referitoare la *Servicii pentru copii (inclusiv elevi)* (50%); *Servicii pentru tineri (inclusiv studenți)* (46,6%); *Servicii pentru adulți* (40,5%).

22 de respondenți au specificat că au nevoie de formare continuă la *Bazele biblioteconomiei*. În acest caz, Secția resurse umane ar trebui să atenționeze acești bibliotecari să participe la cursurile de formare continuă organizate de Universitatea de Stat din Moldova.

Suplimentar, au fost menționate încă câteva subiecte de instruire, cum ar fi: *copywriting*, *dezvoltare profesională*, *management financiar*, *drept de autor*, *animație culturală*.

Următoarele întrebări din chestionar au urmărit să concretizeze subiectele de instruire în cadrul celor 7 direcții prioritare de dezvoltare profesională:

- *Servicii pentru copii (inclusiv elevi)*;
- *Servicii pentru tineri (inclusiv studenți)*;

- *Servicii pentru adulți;*
- *Resursele informaționale ale bibliotecii;*
- *Management de bibliotecă / Administrare;*
- *Tehnologii informaționale;*
- *Învățare/cercetare/comunicare.*

De asemenea, au fost menționate și alte subiecte ce prezintă interes pentru bibliotecarii BM, cum ar fi:

- dezvoltarea personală;
- copywriting, drept de autor, digitalizare, comunicare, animație culturală;
- managementul financiar.

Trei întrebări din chestionar au avut în vizor serviciile bibliotecii pentru diferite categorii de utilizatori: copii (inclusiv elevi), tineri (inclusiv studenți) și adulți.

La întrebarea privind subiecte de instruire în serviciile pentru copii (inclusiv elevi) care ar ajuta bibliotecarii BM să fie mai eficienți la locul de muncă ?

La întrebarea *Ce subiecte de instruire în servicii pentru copii (inclusiv elevi) v-ar ajuta să fiți mai eficienți la locul de muncă?* respondenții au avut posibilitatea să selecteze mai multe variante de răspuns (Figura 3).

Circa o treime din respondenți au optat pentru marea majoritate dintre subiectele de instruire menționate ca variante de răspuns, cum ar fi:

- *Programare pentru copii cu dizabilități – 21,6%;*
- *Instruirea consultativă pentru cititori – 22,6%;*
- *Servicii de bibliotecă pentru copii extra muros – 22,6%;*
- *Spații pentru joacă (proiectarea și întreținerea spațiilor, timp de joacă etc.) – 23,3%;*
- *Găzduirea orelor de povești – 25,9%;*
- *Programe de știință participativă – 27,6%;*
- *Programe STEM – 31%;*
- *Organizarea cluburilor de lectură pentru copii – 31%;*
- *Stabilirea parteneriatelor cu instituțiile de învățământ – 31,9%;*
- *Proiectarea serviciilor noi pentru copii – 31,9%;*
- *Programe de cultura informației – 35,3%.*

Astfel, aceste teme de instruire sunt, de asemenea, prioritare pentru bibliotecarii din toate filialele BM. Cu toate acestea, atragem atenția că subiectul *Servicii privind lectura* a acumulat cel mai mare număr de susținători. Acest subiect este solicitat de 61 de

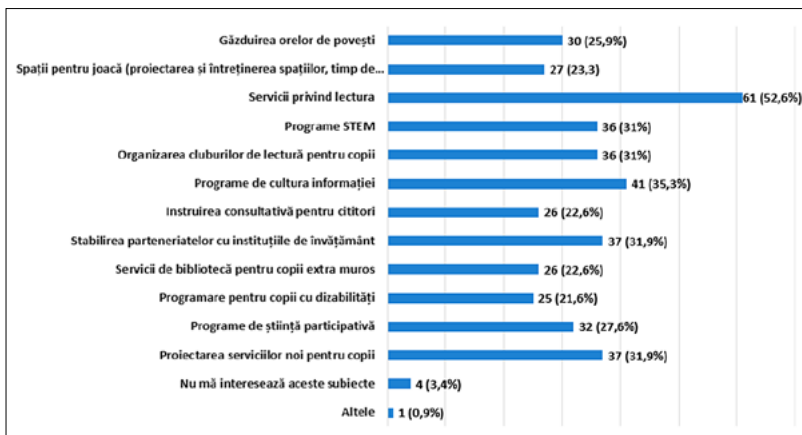

Fig. 3. Subiecte de instruire în servicii pentru copii

bibliotecari participanți la sondaj, ceea ce constituie 52,6% din eșantion.

Doar patru bibliotecari nu sunt interesați de instruirea legată de prestarea serviciilor pentru copii.

Suplimentar, a fost menționat subiectul *Securitatea copiilor în mediul online*.

Bibliotecarii au manifestat interes pentru diverse instruirii axate pe prestarea serviciilor pentru tineri (Figura 4). Cei mai mulți respondenți ar dori ca instruirile să fie organizate pe următoarele subiecte:

- *Programe de cultura informației / cultură digitală* – 50%;
- *Orientare profesională* – 48,3%;
- *Proiectarea serviciilor noi pentru tineri* – 39,6%;
- *Programe de cultură media* – 36,2%;
- *Conducerea cluburilor (de ex. de lectură, hobby etc.)* – 33,6%;
- *Crearea spațiilor pentru învățare* – 30,2%.

De asemenea, bibliotecarii au optat pentru instruirii legate de *Servicii de referințe* (29,3%); *Servicii de bibliotecă extra muros* (18,1%) și *Programare pentru tineri cu dizabilități* (17,2%).

Patru bibliotecari au răspuns că nu manifestă interes pentru subiecte legate de servicii pentru tineri, iar doi respondenți au indicat câteva subiecte suplimentare pentru învățare: *copywriting*, *scriere creativă*, *brandul personal*, *organizarea jocurilor pentru tineri* și *activismul civic*.

Răspunsurile la întrebarea *Ce subiecte de instruire în servicii pentru adulți v-ar ajuta să fiți mai eficienți la locul de muncă?* au constatat o diversitate de opinii (Figura 5).

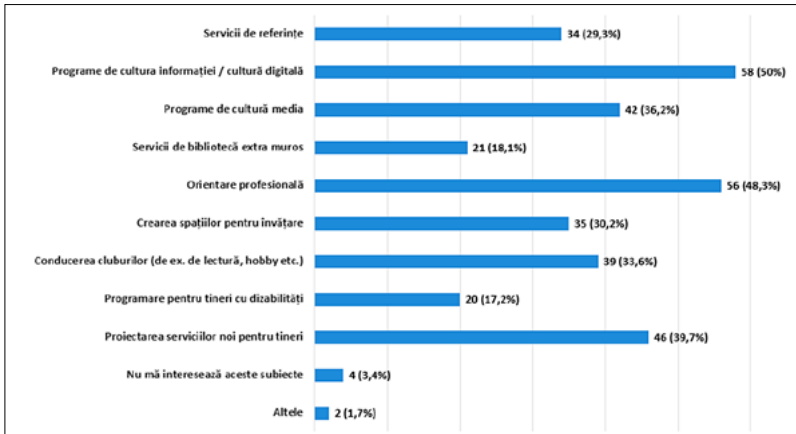

Fig. 4. Subiecte de instruire în servicii pentru tineri

Majoritatea respondenților au selectat patru subiecte ca teme prioritare, care i-ar ajuta pe bibliotecari să fie mai eficienți la locul de muncă:

- *Programe de alfabetizare / cultură digitală* – 44,8%;
- *Crearea spațiilor pentru creativitate* – 44%;
- *Proiectarea serviciilor noi pentru adulți* – 34,5%;
- *Atragerea populației insuficient servite de bibliotecă* – 33,6%.

Un alt grup de subiecte a fost identificat de circa o pătrime din respondenți:

- *Conducerea cluburilor (de ex. de lectură, hobby etc.)* – 29,3%;
- *Programe de cultură media* – 27,6%;
- *Servicii de referințe* – 25,9%;
- *Programe de alfabetizare legislativă* – 23,3%.

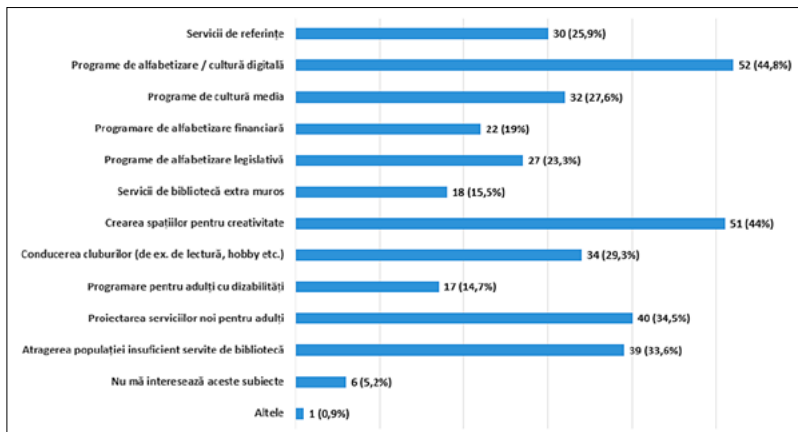

Fig. 5. Subiecte de instruire în servicii pentru adulți

De asemenea, bibliotecarii au optat pentru instruirii legate de *Programare de alfabetizare financiară* (19%), *Servicii de bibliotecă extra muros* (15,5%) și *Programare pentru adulți cu dizabilități* (14,7%).

Șase bibliotecari au răspuns că nu manifestă interes pentru subiecte legate de servicii pentru tineri. De asemenea, au fost menționate câteva subiecte suplimentare pentru învățare: *cluburi de dans*, *cluburi ale absolvenților*, *utilizarea telefoanelor mobile smart*.

Sondajul a urmărit să identifice subiectele de instruire încadrate în anumite direcții de activitate a Bibliotecii Municipale legate de utilizarea tehnologiilor informaționale, resurselor informaționale, managementul bibliotecii, activitatea de cercetare etc.

În opinia participanților la acest studiu, subiectele legate de *Resursele informaționale ale bibliotecii* trebuie incluse în programul de formare profesională continuă anual (Figura 6). Astfel, 47,4% din respondenți au remarcat că aceste subiecte sunt necesare pentru responsabilitățile profesionale curente ale bibliotecarilor.

Cei mai mulți bibliotecari au menționat că sunt necesare instruirii pe probleme de *digitizare a colecției bibliotecii* (50%).

În categoria răspunsuri evidențiem subiecte care se referă la:

a) *colecția tradițională a bibliotecii:*

- dezvoltarea colecțiilor – 36,2%;
- gestionarea colecțiilor – 29,3%;
- repararea/restaurarea cărților – 19%;
- selecție/deselecție – 14,7%;

b) *resursele informaționale electronice:*

- utilizarea bazelor de date în prestarea serviciilor pentru utilizatori – 31,9%;

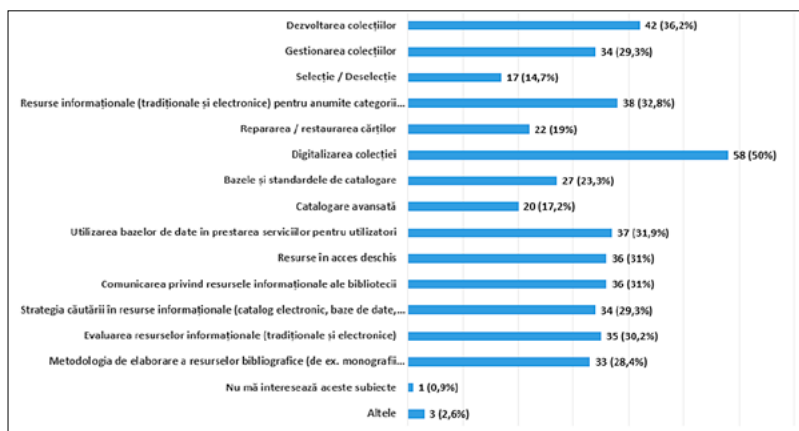

Fig. 6. Subiecte de instruire în servicii privind resursele informaționale ale bibliotecii

- resurse în acces deschis – 31%;
- c) *anumite aspecte de creare, organizare și utilizare a resurselor informaționale tradiționale și electronice:*
 - resurse informaționale (tradiționale și electronice) pentru anumite categorii de utilizatori – 32,8%;
 - comunicarea privind resursele informaționale ale bibliotecii – 31%;
 - evaluarea resurselor informaționale (tradiționale și electronice) – 30,2%;
 - strategia căutării în resurse informaționale (catalog electronic, baze de date, motoare de căutare etc.) – 29,3%;
 - metodologia de elaborare a resurselor bibliografice (de ex. monografii bibliografice, biobibliografii etc.) – 28,4%;
 - bazele și standardele de catalogare – 23,3%;
 - catalogare avansată – 17,2%.

În calitate de subiecte suplimentare care ar interesa bibliotecarii au fost menționate: *crearea de metadate și dreptul de autor.*

Deși la întrebarea cu privire la subiectele care interesează sau sunt necesare pentru responsabilitățile profesionale curente ale bibliotecarilor BM doar 50 (43,1%) au remarcat că astfel de subiecte se referă la managementul bibliotecii, răspunsul la întrebarea *Ce subiecte de instruire în management de bibliotecă / administrare v-ar ajuta să fiți mai eficienți la locul de muncă?* arată că atât bibliotecarii cu funcții de conducere, cât și cei cu funcții de execuție sunt preocupați de acumularea competențelor legate de administrarea și managementul bibliotecii (Figura 7). Doar doi respondenți au menționat că nu sunt interesați de aceste subiecte.

Analiza răspunsurilor la această întrebare arată că cei mai mulți respondenți solicită instruirii la următoarele teme:

- *Cultura instituțională* – 43,1%;
- *Evaluarea nevoilor comunității* – 40,5%;
- *Servicii pentru utilizatori* – 40,5%;
- *Management inovativ* – 38,8%;
- *Designul spațiilor bibliotecii / ergonomie* – 37,9%;
- *Managementul timpului* – 35,3%;
- *Imagine instituțională* – 32,8%.

Observăm că și în categoria subiectelor privind managementul bibliotecii respondenții optează pentru instruirii ce țin de *servicii pentru utilizatorii bibliotecii* (40,5%).

Fig. 7. Subiecte de instruire în servicii în management de bibliotecă / administrare

Circa o treime dintre cei care au răspuns la chestionar solicită perfecționare la subiectele:

- *Satisfacția utilizatorilor* – 29,3%;
- *Managementul proiectului* – 29,3%;
- *Colectarea datelor și statistica de bibliotecă* – 27,6%;
- *Construirea de parteneriate comunitare* – 27,6%;
- *Planificare strategică* – 27,6%.

Deși alte subiecte au fost mai puțin solicitate, ele, de asemenea, merită atenție în procesul de planificare a activităților de formare continuă:

- *Etica și deontologia profesională* – 25,9%;
- *Studierea experienței utilizatorilor în bibliotecă* – 25%;
- *Leadership* – 25%;
- *Resurse umane (recrutare, selecție, orientare, evaluare, performanță etc.)* – 21,6%;
- *Securitatea bibliotecii / managementul riscurilor* – 24,1%;
- *Cercetări de marketing* – 19,8%;
- *Colectare de fonduri* – 19,8%;
- *Conflicte de bibliotecă* – 19,8%;
- *Advocacy* – 18,1%;
- *Cadrul legislativ și de reglementare* – 16,4%.

Suplimentar, a fost indicat subiectul referitor la *comunicarea cu utilizatorii*.

După cum a fost menționat anterior, cei mai mulți bibliotecari (74,1%) solicită perfecționarea competențelor profesionale legate de utilizarea tehnologiilor informaționale în crearea, organizarea,

gestionarea resurselor informaționale, prestarea serviciilor pentru utilizatori, comunicarea cu utilizatorii etc. În același timp, și acei bibliotecari care nu au menționat că au nevoie de instruire suplimentară privind tehnologiile informaționale (25,9%), au identificat, totuși, anumite aspecte de interes în tehnologiile informaționale (Figura 8).

Printre cele mai solicitate subiecte de instruire privind tehnologiile informaționale sunt:

- *Platforme de instruire la distanță* – 61,2%;
- *Instrumente noi de comunicare digitală* – 56%;
- *Softuri legate de design, video, audio etc.* – 41,4%;
- *Evaluarea site-ului, blogului, paginilor din rețelele sociale ale bibliotecii (teste de utilizabilitate, analiză etc.)* – 40,5%;
- *Gestionarea conținutului web* – 39,4%;
- *Depozite digitale (repozitorii)* – 35,3%;
- *Regăsirea informației în catalogul electronic* – 28,4%.

Analiza acestor răspunsuri ne permite să constatăm că bibliotecarii au nevoie de perfecționare și dobândire a competențelor în utilizarea unor noi instrumente moderne de comunicare, diseminare, gestionare a conținutului digital, precum și de regăsire a informației în resursele informaționale (catalog electronic, baze de date etc.).

Circa a patra parte dintre respondenți au solicitat instruire la următoarele subiecte:

- *Scrierea pentru web* – 25,9%;
- *Regăsirea informației în baze de date* – 24,1%;
- *Proiectare site-urilor web pentru biblioteci* – 22,4%;

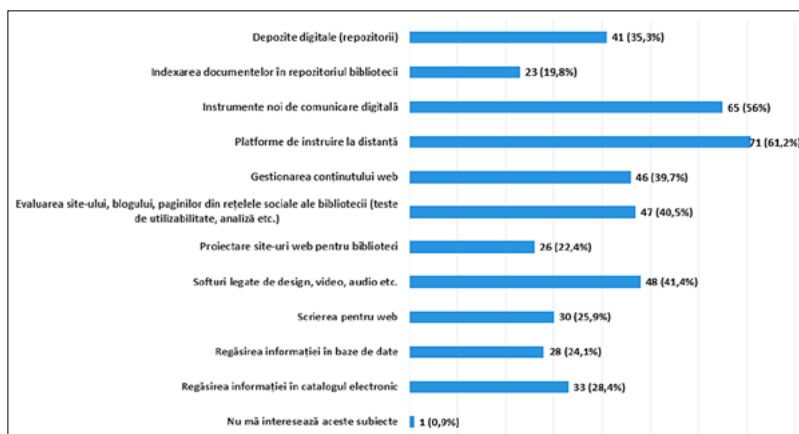

Fig. 8. Subiecte de instruire în servicii în tehnologii informaționale

- *Indexarea documentelor în reponzoriul bibliotecii* – 19,8%.

Următorul bloc al temelor de instruire s-a axat pe subiectele privind comunicare internă și externă, învățare și cercetare (Figura 9).

Cel mai mult bibliotecarii solicită organizarea activităților de instruire la următoarele subiecte:

- *Platforme de instruire online* – 57,8%;
- *Competențe de prezentare (verbal, scris)* – 47,4%;
- *Comunicare instituțională* – 39,6%;
- *Metodologia cercetării* – 33,6%.

În același timp, sunt solicitate instruirii și la subiecte, precum:

- *Formare de formatori* – 22,4%;
- *Alfabetizare informațională/digitală etc.: aspecte pedagogice, stiluri de învățare, evaluare etc.* – 26,7%;
- *Sciere academică* – 23,3%;
- *Conflicte în bibliotecă și tehnici de negociere* – 20,7%.

Trei respondenți au menționat câteva subiecte suplimentare, cum ar fi: *plagiat și metode de debriefare*. Doar un bibliotecar a răspuns că este interesat în instruirea la subiectele menționate mai sus.

În final, respondenții au fost rugați să se expună cu privire la programul de formare continuă pentru anul 2021. Au fost înregistrate opiniile a 43 de respondenți (37,1%) care au avut o opinie pozitivă, de susținere sau au expus anumite propuneri de îmbunătățire a programului de formare continuă pentru anul următor.

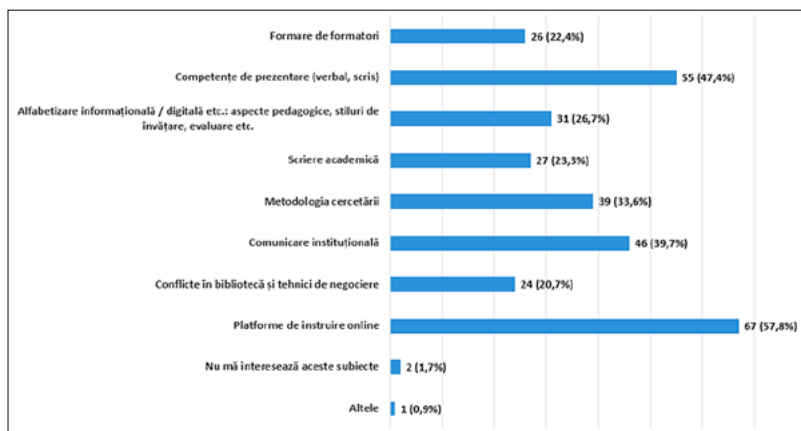

Fig. 9. Subiecte de instruire în servicii în tehnologii informaționale

În calitatea de recomandări și opinii de evaluare a activității de formare profesională continuă participanții la sondaj au remarcat:

- „Acreditarea/autorizarea programelor de studii din cadrul (CFCB)”
- „Alcătuire promptă și bine gândită a întrebărilor din chestionar. Sunt pline de conținut și reflectă tot spectrul de informații ce urmează să le explorăm.”
- „Așteptăm cu drag instruirile pe tematicile propuse mai sus.”
- „Așteptăm cu nerăbdare noi cursuri, întâlniri pentru a ne dezvolta profesional.”
- „Consider că astfel de traininguri ar spori randamentul de lucru al personalului bibliotecii.”
- „Consider că este un program bun cu o eficiență sporită pentru dezvoltarea profesională.”
- „Cu drag așteptăm instruirile!”
- „Delimitarea formelor de acțiuni din cadrul BM/CFCB – informare, instruire etc.”
- „E binevenit.”
- „E necesar a delimita formele de instruire, iar formatorii să ne ofere suporturile educaționale (prezentări, texte, exemple de bune practici ș.a.)”
- „E necesară reglementarea oferirii certificatelor de participare/absolvire în cadrul CFCB.”
- „Este binevenită instruirea online, deoarece economisește timpul pentru deplasare.”
- „Este eficient acest program pentru dezvoltarea profesională a bibliotecarului.”
- „Este un program binevenit, ajută la dezvoltarea profesională a bibliotecarului.”
- „Este un program binevenit.”
- „Este un program necesar. Bibliotecarul trebuie să fie informat ca să le poată răspunde cetățenilor și a fi în pas cu schimbările.”
- „Fiți concreți și prezentați materialului într-un timp cât mai scurt și explicit.”
- „Formarea continuă în cadrul BM trebuie să fie coordonată de către CFCB, indiferent de forma de livrare – online/offline, bibliotecă / extra muros etc.”
- „Fortificarea statutului CFCB ca centru metodologic pentru bibliotecile arundate, centrele de formare regionale etc.”

- „Informația prezentată este utilă. Nu totdeauna am reușit s-o însușim din prima, dar solicitam să fie expediată prin poștă (e-mail), ca să avem acces mereu. Ar fi bine ca formatorii să viziteze bibliotecile și să facă instruirii într-un cerc mai restrâns de persoane, ca impactul instruirii să fie mai efectiv.”
- „Îmi doresc foarte mult traininguri sau ateliere despre managementul timpului, managementul financiar. Pentru consolidarea relațiilor cu colegii noștri, dar și pentru un echilibru psihologic stabil al lucrătorilor, în special în perioade de criză. Mi-aș dori să organizăm traininguri și cu psihologi.”
- „Mulțumim pentru efortul depus bibliotecarilor!”
- „Mulțumim pentru munca depusă.”
- „Mulțumim pentru temele de instruire propuse. Subiectele care mă interesează s-au regăsit în listele dumneavoastră.”
- „Program complex în formarea competențelor profesionale ale bibliotecarilor. Mulțumim, așteptăm instruirile.”
- „Programul de educație continuă este necesar și lăudabil.”
- „Programul de formare continuă este binevenit pentru bibliotecari.”
- „Programul de formare continuă este un program foarte eficient, necesar și util în dezvoltarea profesionalismului bibliotecarului.”
- „Programul de formare mă ajută în activitatea mea profesională. Vă mulțumesc!”
- „Programul este multilateral și acoperă subiecte importante și necesare pentru instruire.”
- „Programul este util și binevenit.”
- „Programul este util, variat și necesar.”
- „Sunteți bravo! Succese.”
- „Sunteți buni pentru că aveți o echipă competentă, profesionistă și cu instruirii, traininguri vitale pentru o bună funcționare a bibliotecilor.”
- „Sunteți excelenți, competenți, organizați foarte bine instruirile. Ceea ce ne propuneți este necesar în formarea permanentă, învățarea pe parcursul întregii vieți. Succese mari în continuare. Vă mulțumim pentru efortul depus.”
- „Toate instruirile sunt minunate.”
- „Totul este inclus.”

- „Un ansamblu de subiecte, care, indiscutabil, ajută în cunoașterea și performanța profesională.”
- „Un program binevenit.”
- „Un program distinctiv pentru a suplini necesitățile de formare profesională atât a bibliotecarului începător, cât și a celui avizat. Succese în implementare!”
- „Vrem instruire fizice la CFCB.”
- «Спасибо большое за полученные знания. Будем рады и в дальнейшем повышать квалификацию на ваших занятиях.»

CONCLUZII

Pe viitor, ținând cont de subiectul instruirii și forma de instruire, pot fi aplicate diverse forme de dezvoltare profesională continuă: online, offline, mixte.

Necesitățile de instruire sunt diverse: tehnologii informaționale (74,1%), servicii pentru diverse categorii de utilizatori (40,5% – 50%), resurse informaționale (47,4%), management de bibliotecă (43,1%), învățare/cercetare/comunicare (50%), bazele biblioteconomiei (19%).

Activitățile de instruire anuale trebuie să se axeze în special pe prioritatea anului – crearea conținutului digital.

Nu trebuie să rămână neacoperite alte subiecte de instruire, cum ar fi: servicii pentru diverse categorii de utilizatori, comunicarea internă și cultura instituțională etc.

Serviciile pentru diverse categorii de utilizatori (copii, tineri, adulți) sunt solicitate de circa o jumătate din bibliotecarii care au participat la sondaj.

Studiul necesităților de instruire trebuie realizat anual în perioada septembrie-octombrie.

Secțiile și directorii-adjuncți trebuie să cunoască solicitările de instruire ale personalului de specialitate din cadrul BM pentru a include activitățile de instruire (cursuri, ateliere, seminare metodice etc.) în planurile de activitate pentru următorul an.

Este necesar a elabora un Regulament intern privind organizarea sistemului de formare continuă în cadrul BM, care ar reglementa procesul de planificare, organizare a formării continue, de comunicare și coordonare a activității în cadrul BM, diseminare a materialelor, obținere a certificatelor, responsabilitățile formatorilor și a CFCB etc.

Referințe bibliografice

1. IFLA/UNESCO Manifestul bibliotecii publice [online]. IFLA, 1994 [citat 31.01.2021]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/public-libraries/publications/PL-manifesto/pl-manifesto-ro.pdf>
2. VARLEJS, Jana. IFLA Guidelines for Continuing Professional Development: Principles and Best Practices: 2nd edition [online]. IFLA Professional Committee, 2016 [citat 31.01.2021]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/cpdwl/guidelines/ifla-guidelines-for-continuing-professional-development-summary.pdf>

REPERE METODOLOGICE PRIVIND ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA UNEI ACTIVITĂȚI EDUCAȚIONALE ÎN BIBLIOTECĂ

*Silvia ZAPOROJANU,
director adjunct al BPR „I. Filip” Drochia, filiala copii*

Biblioteca oferă un suport adițional important pentru educația și formarea personalității copiilor. Anume aici se formează viitorul cititor, fiind ajutat de bibliotecar care este mediator între sufletul copilului și sufletul cărții.

Activitatea Bibliotecii pentru copii din Drochia este orientată, într-o măsură tot mai mare, spre formarea și educarea generației tinere, asigurând informații necesare pregătirii copiilor, începând din faza preliminară a intrării în școală, cât și la diverse etape ale procesului instructiv-educativ.

Scopul bibliotecii pentru copii este de a cunoaște și de a satisface, la cel mai înalt nivel, așteptările utilizatorilor, de a fi percepută ca un puternic centru de informare, partener serios în procesul educației permanente, ca instituție de referință în domeniul cultural. În acest sens, filiala pentru copii a BPR „I. Filip” Drochia și-a îndeplinit, pe parcursul anilor, misiunea sa prin realizarea mai multor obiective propuse:

- formarea deprinderilor de lectură permanentă și a culturii informaționale a beneficiarilor;
- răspândirea cunoștințelor și a informației de ordin cultural și științific;
- satisfacerea intereselor și cerințelor de informare, studiul și delectarea beneficiarilor.